

O‘ZBEKISTON RESPUBLIKASINING QONUNI BUXGALTERIYA HISOBI TO‘G‘RISIDA

Mazkur Qonun O‘zbekiston Respublikasining «Buxgalteriya hisobi to‘g‘risida»gi O‘zbekiston Respublikasi Qonuniga o‘zgartish va qo‘shimchalar kiritish haqida»gi 2016 yil 13 apreldagi O‘RQ-404-sonli Qonuniga muvofiq yangi tahrirda qabul qilingan.

1-modda. Buxgalteriya hisobi to‘g‘risidagi qonun hujjatlari

Buxgalteriya hisobini tashkil etish hamda hisobot tuzish bilan bog‘liq munosabatlar ushbu Qonun va boshqa qonun hujjatlari bilan tartibga solinadi.

Basharti, O‘zbekiston Respublikasining xalqaro shartnomalarida ushbu Qonunda bayon etilganidan ko‘ra boshqacha qoidalar belgilangan bo‘lsa, xalqaro shartnomalar qoidalari qo‘llanadi.

2-modda. Buxgalteriya hisobining maqsadi va vazifalari

Buxgalteriya hisobining maqsadi foydalanuvchilarni o‘z vaqtida to‘liq hamda aniq moliyaviy va boshqa buxgalteriya axboroti bilan ta‘minlashdir.

Buxgalteriya hisobining vazifalari:

buxgalteriya hisobi hisobvaraqlarida aktivlarning holati va harakati, mulkiy huquqlar va majburiyatlarning holati to‘g‘risidagi to‘liq hamda aniq ma‘lumotlarni shakllantirish;

samarali boshqarish maqsadida buxgalteriya hisobi ma‘lumotlarini umumlashtirish;

moliyaviy, soliqqa doir va boshqa hisobotlarni tuzishdan iboratdir.

3-modda. Buxgalteriya hisobi sub’yektlari

Davlat hokimiyati va boshqaruv organlari, O‘zbekiston Respublikasida ro‘yxatga olingan yuridik shaxslar, ularning O‘zbekiston Respublikasi hududida hamda undan tashqarida joylashgan shu‘ba korxonalari, filiallari, vakolatxonalari va boshqa tarkibiy bo‘linmalari buxgalteriya hisobi sub’yektlaridir.

Yuridik shaxs tashkil etmasdan tadbirkorlik faoliyati bilan shug‘ullanuvchi shaxslar qonun hujjatlarida nazarda tutilgan

tartibda buxgalteriya hisobni yuritadi va buxgalteriya (moliya) hisobotini taqdim etadi.

4-modda. Buxgalteriya hisobi ob'yektlari

Asosiy va joriy aktivlar, majburiyatlar, xususiy kapital, zaxiralar, daromadlar va xarajatlar, foyda, zararlar hamda ularning harakati bilan bog'liq xo'jalik operatsiyalari buxgalteriya hisobining ob'yektlaridir. Buxgalteriya hisobining ob'yektlari jamlama hisobvaraqlarda aks ettiriladi. Analitik hisobni yuritish tartibi buxgalteriya hisobi sub'yekti tomonidan mustaqil ravishda belgilanadi.

5-modda. Buxgalteriya hisobi va hisobotini tartibga solish

Buxgalteriya hisobi va hisobotini tartibga solish, buxgalteriya hisobi standartlarini ishlab chiqish va tasdiqlash O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi zimmasiga yuklanadi.

Buxgalteriya hisobini yuritish qoidalari buxgalteriya hisobi standartlari bilan, shu jumladan kichik va xususiy tadbirkorlik sub'yektlari uchun soddalashtirilgan buxgalteriya hisobini yuritish standarti bilan belgilanadi.

Kichik tadbirkorlik sub'yektlari tomonidan buxgalteriya hisobining soddalashtirilgan tarzda yuritish tartibi Buxgalteriya hisobining milliy standarti (20-sonli BHMS) «Kichik tadbirkorlik sub'yektlari tomonidan buxgalteriya hisobini yuritishning soddalashtirilgan tartibi»ga muvofiq amalga oshiriladi (ro'yxat raqami 2501, 14.08.2013 y.).

Byudjet tashkilotlarining buxgalteriya hisobini va moliyaviy hisobotini tartibga solish O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi tomonidan tasdiqlanadigan byudjet hisobi standartlari asosida amalga oshiriladi.

(5-modda O'zbekiston Respublikasining 2013 yil 27 dekabrda O'RQ-361-sonli Qonuniga asosan uchinchi qism bilan to'ldirilgan — O'R QHT, 2013 y., 52-son, 686-modda)

Banklarning buxgalteriya hisobi va hisobotni tartibga solish Markaziy bank tomonidan qonun hujjatlariga muvofiq amalga oshiriladi.

6-modda. Buxgalteriya hisobining asosiy qoidalari

Buxgalteriya hisobining asosiy qoidalari quyidagilardir:
buxgalteriya hisobini ikki yoqlama yozuv usulida yuritish;

uzluksizlik;
xo‘jalik operasialari, aktivlar va passivlarni pulda baholanishi;
aniqlik;
hisoblash;
oldindan ko‘ra bilish (ehtiyotkorlik);
mazmunning shakldan ustunligi;
ko‘rsatkichlarning qiyoslanuvchanligi;
moliyaviy hisobotning betarafligi;
hisobot davri daromadlari va xarajatlarining muvofiqligi;
aktivlar va majburiyatlarning haqiqiy baholanishi.

7-modda. Buxgalteriya hisobini tashkil etish

Buxgalteriya hisobi va hisobotini tashkil etishni korxona, muassasa va tashkilot rahbari amalga oshiradi.

Rahbar quyidagi huquqlarga ega:

bosh buxgalter rahbarligida buxgalteriya hisobi xizmatini tashkil etish yoki shartnoma asosida jalb qilingan buxgalter xizmatidan foydalanish;

buxgalteriya hisobi yuritishni shartnoma asosida ixtisoslashtirilgan buxgalteriya firmasiga yoki tarkibiga buxgalteriya sub'yekti ham kiradigan xo‘jalik birlashmasining markazlashtirilgan hisobga olish bo‘limiga yuklash;

buxgalteriya hisobini mustaqil yuritish.

Rahbar quyidagilarni ta'minlashi shart:

ichki hisob va hisobot tizimi ishlab chiqilishini;

xo‘jalik operasialarini nazorat qilish tartibini;

buxgalteriya hisobi to‘liq va aniq yuritilishini;

hisob-kitob hujjatlarining saqlanishini;

tashqi foydalanuvchilar uchun moliyaviy hisobot tayyorlanishini;

soliq hisobotlari va boshqa moliyaviy hujjatlar tayyorlanishini;

hisob-kitoblar o‘z vaqtida amalga oshirilishini.

8-modda. Imzo huquqi

Pul, tovar-moddiy va boshqa boyliklarni qabul qilish va berish uchun asos bo‘lib xizmat qiladigan hujjatlar, korxona, muassasa va tashkilotning kredit va hisob-kitob majburiyatlari,

shuningdek buxgalteriya hisobotlari va balanslari rahbar tomonidan yoki u belgilaydigan shaxslar tomonidan imzolanadi.

Rahbar imzolash huquqiga ega bo'lgan shaxslarini ikkita ro'yxatini tasdiqlaydi. Birinchi ro'yxatga — rahbarlik vazifalarini amalga oshiruvchi shaxslar, ikkinchisiga — buxgalteriya hisobi va moliyaviy boshqarish vazifalarini amalga oshiruvchi shaxslar kiradi.

Ushbu moddaning ikkinchi qismida ko'rsatilgan shaxslarning imzosi bo'lmagan hujjatlar haqiqiy hisoblanmaydi.

9-modda. Boshlang'ich hisob hujjatlari

Xo'jalik operatsiyalarining buxgalteriya hisobi uchun operatsiyalar amalga oshirilganligini qayd etuvchi boshlang'ich hisob hujjatlari va ularni o'tkazishga doir farmoyishlar asos bo'ladi. Xo'jalik yurituvchi sub'yektlar tomonidan savdo va servis sohasida olinadigan tovarlar (ishlar, xizmatlar) haqi korporativ plastik kartalardan foydalangan holda to'langanida to'lov terminallarining cheklari ham boshlang'ich hisob hujjatlari deb tan olinadi.

(9-moddaning birinchi qismi O'zbekiston Respublikasining 2013 yil 7 oktyabrdagi O'RQ-355-sonli Qonuni tahririda — O'R QHT, 2013 y., 41-son, 543-modda)

Boshlang'ich hisob hujjatlari xo'jalik operatsiyalari amalga oshirilayotgan vaqtda yoki operatsiyalar amalga oshirib bo'linganidan keyin tuziladi.

Hisobot davriga tegishli bo'lgan xo'jalik operatsiyalari, agar ular amalga oshirilganligini tasdiqlovchi hujjatlar olinmagan bo'lsa, tegishli boshlang'ich hujjat rasmiylashtirilib, buxgalteriya hisobida aks ettiriladi.

Boshlang'ich hisob hujjatlarining majburiy rekvizitlari quyidagilardir:

korxonaning (muassasaning) nomi;

hujjatning nomi va raqami, u tuzilgan sana va joy;

xo'jalik operatsiyasining nomi, mazmuni va miqdor o'lchovi (natura holida va pulda ifodalangan holida);

mas'ul shaxslarning shaxsiy imzolari.

Boshlang'ich hisob hujjatlarini tuzgan hamda imzolagan shaxslar ularning o'z vaqtida to'g'ri va aniq tuzilishi, shuningdek buxgalteriya hisobida aks ettirish uchun ularning belgilangan muddatlarda topshirilishiga javobgardirlar.

Qarang: O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirining buyrug'i bilan tasdiqlangan Buxgalterlik hisobida hujjatlar va hujjatlar aylanuvi to'g'risidagi Nizom (ro'yxat raqami 1297, 14.01.2004 y.).

Boshlang'ich hisob hujjatlariga xo'jalik operatsiyasi qatnashchilari tomonidan tasdiqlanmagan tuzatishlar kiritilishiga yo'l qo'yilmaydi. Bank va kassalar hujjatlarida tuzatishlar va o'chirib yozishlarga yo'l qo'yilmaydi.

10-modda. Buxgalteriya hisobi registrlari

Buxgalteriya hisobi registrlari ikki yoqlama yozuv qoidalariga muvofiq yuritiladigan jurnallar, qaydnomalar, daftarlar, tasdiqlangan blankalar (shakllar)dir.

Registrlar texnika vositalaridan foydalanishda olingan mashinogramma ko'rinishidagi yozuvlar yo'li bilan, shuningdek magnit tasmlari, disklar, disketlar va boshqa mashinalarda bajarilishi mumkin. Registrlarni shakllantirish tartibi buxgalteriya hisobi standartlari bilan belgilanadi.

Buxgalteriya hisobi registrlariga tasdiqlanmagan tuzatishlarning kiritilishiga yo'l qo'yilmaydi.

11-modda. Aktivlar va majburiyatlarni inventarizatsiya qilish

Buxgalteriya hisobi va hisoboti ma'lumotlarining to'g'riligi hamda aniqligi aktivlar va majburiyatlarni majburiy suratda inventarizatsiya qilish orqali tasdiqlanadi. Inventarizatsiya ob'yektlari, uni o'tkazish tartibi va muddatlari inventarizatsiya bo'yicha buxgalteriya hisobi standartiga muvofiq belgilanadi.

Qarang: Inventarizatsiyani tashkil etish va o'tkazish to'g'risidagi O'zbekiston Respublikasi Buxgalteriya hisobining milliy standarti (19-son BHMS) (ro'yxat № 833, 02.11.1999 y.).

12-modda. Aktivlar va majburiyatlarni baholash

Oborot aktivlarni baholash quyidagi ikki bahoning eng pasti bo'yicha — balans tuzilayotgan sanadagi haqiqiy tannarxi bo'yicha — (sotib olish narxi yoki ishlab chiqarish tannarxi) yoki bozor bahosi bo'yicha (sof sotish qiymati) amalga oshiriladi.

Asosiy mablag'lar va nomoddiy aktivlar ularning to'liq boshlang'ich qiymati bo'yicha hisobga olinadi.

Asosiy mablag'lar va nomoddiy aktivlar qiymatini hisobdan chiqarish ularning qiymati to'liq to'langunga yoki

ob'yeckt safdan chiqib ketgunga qadar bo'lgan eskirishini (amortizasiyani) hisoblash yo'li bilan amalga oshiriladi. Amortizasiya ajratmalari ob'yeckt foydalanishga topshirilganidan keyingi oydan boshlab amalga oshiriladi. Yerning qiymati amortizasiya qilinmaydi.

Moliyaviy qo'yilmalar buxgalteriya hisobi standartlariga muvofiq hisobga olinadi.

Qarang: Moliyaviy investisiyalarni hisobga olish to'g'risidagi O'zbekiston Respublikasi Buxgalteriya hisobining milliy standarti (12-son BHMS) (ro'yxat № 596, 16.01.1999 y.).

Majburiyatlar taraflarning kelishuviga binoan pul bilan aks ettiriladi.

Sud qarori bo'yicha yuzaga kelgan majburiyatlar tegishli summada aks ettiriladi.

Potensial majburiyatlar dastlabki haqiqiy bahosi bo'yicha aks ettiriladi.

Buxgalteriya hisobi milliy valyuta — so'mda kiritiladi.

Byudjet tashkilotlarining aktivlari va majburiyatlarini baholash byudjet hisobi standartlariga muvofiq amalga oshiriladi.

(12-modda O'zbekiston Respublikasining 2013 yil 27 dekabrda O'RQ-361-sonli Qonuniga asosan to'qqizinchi qism bilan to'ldirilgan — O'R QHT, 2013 y., 52-son, 686-modda)

13-modda. Daromadlar va xarajatlarni hisobga olish

Daromadlar va xarajatlar, to'langan vaqti va pul kelib tushgan sanadan qat'i nazar, qaysi davrga taalluqli bo'lsa, o'sha hisobot davrida aks ettiriladi.

Qarang: Hisob siyosati va moliyaviy hisobot to'g'risidagi (1-son BHMS) (ro'yxat № 474, 14.08.1998 y.) va Asosiy xo'jalik faoliyatidan tushgan daromadlar to'g'risidagi (2-son BHMS) (ro'yxat № 483, 26.08.1998 y.). O'zbekiston Respublikasi Buxgalteriya hisobining milliy standartlari.

O'zbekiston Respublikasi Davlat byudjetining va davlat maqsadli jamg'armalari byudjetlarining ijrosi bo'yicha daromadlar va xarajatlar ular kelib tushgan yoki to'langan davrda byudjet hisobi standartlariga muvofiq aks ettiriladi.

(13-modda O'zbekiston Respublikasining 2013 yil 27 dekabrda O'RQ-361-sonli Qonuniga asosan ikkinchi qism bilan to'ldirilgan — O'R QHT, 2013 y., 52-son, 686-modda)

14-modda. Xususiy kapitalni hisobga olish

Xususiy kapital — ustav kapitali, qo‘shilgan, zaxira kapitalidan, hamda taqsimlanmagan foydadan tarkib topadi.

Ustav kapitali — ta’sis hujjatlarida belgilangan hissalarining (pul ifodasida) yig‘indisidir. Ustav kapitaliga hissa shaklida qo‘shiladigan moddiy va nomoddiy aktivlar ta’sischilar kelishuviga yoki yuridik shaxs ijroiya organining qaroriga ko‘ra belgilanadi va hisobga olinadi.

Qo‘shilgan kapital aksiyalarni nominal qiymatidan baland narxlarda dastlabki sotishdan olinadigan emissiya daromadini aks ettiradi.

Zaxira kapitali mol-mulkni qayta baholash chog‘ida hosil bo‘ladigan inflyasiya zaxiralarini, shuningdek tekinga olingan mol-mulk qiymatini aks ettiradi.

Taqsimlanmagan foyda foydaning jamg‘arilayotganini ifodalaydi va mulkdorlarning qaroriga binoan ustav kapitaliga qo‘shilishi mumkin.

15-modda. Garovni hisobga olish

O‘zining yoki o‘zgalarning majburiyatlarini ta’minlash uchun garovga berilgan mol-mulk qiymati, shu jumladan pul mablag‘lari korxona tomonidan boshqa aktivlardan alohida hisobga olinadi.

Garovga olingan mol-mulk qiymati, garov sifatida qabul qilib olingan pul mablag‘lari va valyuta boyliklari qiymati alohida balansdan tashqari hisobvaraqlarda aks ettiriladi.

16-modda. Moliyaviy hisobot

Moliyaviy hisobot buxgalteriya hisobi ma’lumotlari asosida tuziladi.

Moliyaviy hisobot quyidagilarni o‘z ichiga oladi:

buxgalteriya balansi;

moliyaviy natijalar to‘g‘risidagi hisobot;

(16-moddaning to‘rtinchi xatboshisi O‘zbekiston Respublikasining 2013 yil 30 apreldagi O‘RQ-352-sonli Qonuniga asosan chiqarilgan — O‘R QHT, 2013 y., 18-son, 233-modda)

pul oqimlari to‘g‘risidagi hisobot;

xususiy kapital to‘g‘risidagi hisobot;

izohlar, hisob-kitoblar va tushuntirishlar.

Kichik va xususiy tadbirkorlik sub’yektlarining moliyaviy hisoboti soddalashtirilgan shaklda tuziladi.

Qarang: Kichik tadbirkorlik sub'yektlari tomonidan hisoblarni soddalashtirib yuritish va hisobotlarni tuzish tartibi haqidagi Buxgalteriya hisobining milliy standartiga (20-son BHMS) (ro'yxat № 879, 24.01.2000 y.).

Byudjet tashkilotlarining moliyaviy hisoboti byudjet to'g'risidagi qonun hujjatlariga muvofiq tuziladi va taqdim etiladi.

Moliyaviy hisobotning tarkibi va mazmuni O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi tomonidan belgilanadi.

Qarang: «Moliyaviy hisobot shakllari va ularni to'ldirish bo'yicha qoidalarini tasdiqlash to'g'risida»gi O'zbekiston Respublikasi moliya vazirining buyrug'i (ro'yxat raqami 1209, 24.01.2003 y.).

(16-moddaning to'rtinchi qismi O'zbekiston Respublikasining 2013 yil 27 dekabrda O'RQ-361-sonli Qonuniga asosan to'rtinchi va beshinchi qismlarga almashtirilgan — O'R QHT, 2013 y., 52-son, 686-modda)

17-modda. Umumlashtirilgan moliyaviy hisobot

Shu'ba korxonalari, filiallari va vakolatxonalari bo'lgan korxonalar umumlashtirilgan moliyaviy hisobot tuzadi.

Shu'ba korxonalarga qo'shilgan hissalar bosh korxonaning moliyaviy hisobotida uning moliyaviy qo'yilmalari sifatida aks ettiriladi.

Yuridik shaxslar o'z filiallari, vakolatxonalari va boshqa tarkibiy bo'linmalarini mustaqil balansga ajratishlari mumkin bo'lib, ularning balanslari va boshqa hisobot shakllarini o'zlarining umumlashtirilgan hisobotiga kiritishlari shart.

Umumlashtirilgan hisobotga bosh korxona, uning shu'ba korxonalari, filiallari va vakolatxonalarining moliyaviy hisobotlari ilova qilinadi.

Umumlashtirilgan hisobot buxgalteriya hisobi standartlariga muvofiq tuziladi.

Xo'jalik yurituvchi bosh jamiyat nazorati ostidagi xo'jalik yurituvchi jamiyatlar guruhining jamlangan moliyaviy hisobotini tuzish va taqdim etish tartibi hamda shu'ba xo'jalik jamiyatlariga investisiyalarni bosh jamiyatning alohida moliyaviy hisobotida hisobga olish tartibi Jamlangan moliyaviy hisobotlar va shu'ba xo'jalik jamiyatlariga sarmoyalarni hisobga olish to'g'risidagi O'zbekiston Respublikasi Buxgalteriya hisobining milliy standartida belgilangan (8-son BHMS) (ro'yxat № 580, 28.12.1998 y.).

Ushbu moddaning talablari vazirliklar, idoralar va byudjet tashkilotlarining jamlama moliyaviy hisobotiga nisbatan tatbiq etilmaydi.

18-modda. Moliyaviy hisobotning hisobot davri

1 yanvardan 31 dekabrga qadar bo'lgan kalendar yil moliyaviy hisobotning hisobot davri hisoblanadi.

Yangidan tashkil etilgan yuridik shaxslar uchun yuridik shaxs huquqi qo'lga kiritilgan sanadan boshlab o'sha yilning 31 dekabriga qadar bo'lgan davri yuridik shaxs hisoblanmaydiganlar uchun esa, uning davlat organlarida ro'yxatga olingan sanadan boshlab birinchi hisobot yili deb hisoblanadi.

Agar yuridik (byudjet tashkilotlaridan tashqari) shaxs 1 oktyabrdan keyin ro'yxatga olingan bo'lsa, birinchi hisobot yili keyingi yilning 31 dekabrda tugaydi.

(18-moddaning uchinchi qismi O'zbekiston Respublikasining 2013 yil 27 dekabrda O'RQ-361-sonli [Qonuni](#) tahririda — O'R QHT, 2013 y., 52-son, 686-modda)

Ro'yxatdan o'tishga yoki yuridik shaxs huquqini qo'lga kiritishga qadar amalga oshirilgan xo'jalik operatsiyalari to'g'risidagi ma'lumotlar birinchi hisobot yili moliyaviy hisobotiga kiritiladi.

19-modda. Moliyaviy hisobotni taqdim etish

Moliyaviy hisobot quyidagilarga taqdim etiladi:

soliq organlariga;

ta'sis hujjatlariga muvofiq mulkdorlarga;

davlat statistika organlariga;

qonun hujjatlariga muvofiq boshqa organlarga.

Moliya hisoboti hisobot yili boshdan qo'shib boruvchi jamlama tartibida yilning har choragida taqdim etiladi.

(19-moddaning uchinchi qismi O'zbekiston Respublikasining 2013 yil 27 dekabrda O'RQ-361-sonli [Qonuniga](#) asosan chiqarilgan — O'R QHT, 2013 y., 52-son, 686-modda)

Moliyaviy hisobotni taqdim etish muddatlarini O'zbekiston Respublikasi Moliya vazirligi belgilaydi.

Qarang: Choraklik va yillik moliyaviy hisobotlarni taqdim qilish muddatlari to'g'risidagi [Nizom](#) (ro'yxat № 942, 03.07.2000 y.).

O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasi buxgalteriya hisobining ayrim sub'yektlari uchun moliyaviy

hisobotni taqdim etishning boshqa muddatlarini belgilashi mumkin.

Qarang: O'zbekiston Respublikasi Vazirlar Mahkamasining 2002 yil 25 iyundagi 227-sonli qarori bilan tasdiqlangan Taqdim etish davriyligi qisqartiriladigan moliya va davlat statistika hisoboti shakllarining [ro'yxati](#).

20-modda. Moliyaviy hisobotni e'lon qilish

Xo'jalik yurituvchi sub'yektlarning yillik moliyaviy hisoboti manfaatdor banklar, birjalar, investorlar, kreditorlar va boshqa shaxslar uchun oshkora hisoblanadi.

(20-moddaning birinchi qismi O'zbekiston Respublikasining 2014 yil 14 maydagi O'RQ-372-sonli [Qonuni](#) tahririda — O'R QHT, 2014 y., 20-son, 222-modda)

Aksiyadorlik jamiyatlari, shuningdek sug'urta tashkilotlari, banklar va boshqa moliya tashkilotlari har yilgi moliyaviy hisobotni aksiyadorlarning yoki buxgalteriya hisobi sub'yektining boshqa yuqori boshqaruv organining yillik umumiy yig'ilishi o'tkaziladigan sanadan kamida ikki hafta oldin ijobiy auditorlik xulosasi bilan birga e'lon qilishi shart.

(20-moddaning ikkinchi qismi O'zbekiston Respublikasining 2015 yil 29 dekabrda O'RQ-396-sonli [Qonuni](#) tahririda — O'R QHT, 2015 y., 52-son, 645-modda)

21-modda. Tugatish vaqtida moliyaviy hisobot

Xo'jalik yurituvchi sub'yekt tugatilgan vaqtda yakuniy moliyaviy hisobot tuziladi.

Tugatish bo'yicha operatsiyalarni hisobga olish, tugatish balansi va hisobotni tuzish, aktivlar qiymatini aniqlash yuzasidan javobgarlik tugatish komissiyasi zimmasiga yuklanadi.

Umidsiz qarzarlar va zararlar tugatish balansiga kiritilmaydi.

Majburiyatlar ularni uzish vaqtiga qadar hisoblangan foizlari bilan tugatish balansida aks ettiriladi.

22-modda. Buxgalteriya axborotining maxfiyligi

Buxgalteriya hisobini yuritishda maxfiylikka rioya qilinadi. Buxgalteriya hisobi registrlarining mazmuni bilan tanishishga ma'muriyat ruxsati bilan yoki qonun hujjatlarida nazarda tutilgan hollarda yo'l qo'yiladi.

Buxgalteriya hisobi registrlari bilan tanishishga ruxsat etilgan shaxslar ularning maxfiyligini saqlashlari shart.

Maxfiylikni buzganlik qonunda belgilangan tartibda javobgarlikka tortilishga sabab bo‘ladi.

23-modda. Buxgalteriya hujjatlarini saqlash

Buxgalteriya hujjatlari va registrlar, mikrofilmlar yoki kompyuter hisobi moliyaviy ma’lumotlari kamida uch yil, moliyaviy hisobot esa qonun hujjatlarida belgilangan muddat mobaynida saqlanadi.

Buxgalteriya hujjatlarini olib qo‘yish qonun hujjatlariga muvofiq amalga oshiriladi.

Buxgalteriya hujjatlarini olib qo‘yish asosi va tartibi O‘zbekiston Respublikasining Jinoyat prosessual kodeksining [157—168-moddalarida](#) belgilangan. Shuningdek, O‘zbekiston Respublikasi Moliya vazirining buyrug‘i bilan tasdiqlangan Buxgalterlik hisobida hujjatlar va hujjatlar aylanuvi to‘g‘risidagi [Nizomning 28-bandiga](#) qarang (ro‘yxat. № 1297, 14.01.2004 y.).

24-modda. Buxgalteriya hisobi to‘g‘risidagi qonun hujjatlarini buzganlik uchun javobgarlik

Buxgalteriya hisobi to‘g‘risidagi qonun hujjatlarini buzgan shaxslar qonun hujjatlarida belgilangan tartibda javobgar bo‘ladilar.

Qarang: O‘zbekiston Respublikasi Ma‘muriy javobgarlik to‘g‘risidagi kodeksining [175-1-moddasi](#).

O‘zbekiston Respublikasining Prezidenti I. KARIMOV

Toshkent sh.,
1996 yil 30 avgust,
279-I-son

(O‘zbekiston Respublikasi Oliy Majlisining Axborotnomasi, 1996 y., 9-son, 142-modda; O‘zbekiston Respublikasi qonun hujjatlari to‘plami, 2013 y., 18-son, 233-modda, 41-son, 543-modda, 52-son, 686-modda; 2014 y., 20-son, 222-modda; 2015 y., 52-son, 645-modda)